

ORIGEN: «Malancuneia» ainten la tor da Gelgia

En fenomen rumantsch vign decanto sen Gelgia

pb. Las nossas valladas muntagnardas èn rocas digl clima, pac fritgevlas e dapertot smanatschan prieveles dalla nateira. Uscheia èn blers emigros ainten igls tschentanners passos agl ester. Lò on els catto pang e gudogn. Blers on gia success. Ma tiers tot eran els tribulos dalla malancuneia ed èn turnos ainten la vigliadetna a tgesa.

Canzungs legras èn an rumantsch fitg raras. Prest adegna sa teira ena tscherta melancolia tras igl cant. Schibagn ainten igls texts scu er ainten las melodias. I daro strousch en pievel tgi ò tantas canzungs da malancuneia scu igls Rumantschs. Chel tema dalla malancuneia è adegna preschaint tar las producziuns da Giovanni Netzer ed igl sies Festival Cultural Origen. Chest onn an spezial cun las canzungs da malancuneia. E tgi chellas vignan preschentadas sensom igl pass digl Gelgia ò franc er ena tscherta simbolica. Sensom igl pass, segl cunfegn tranter la patria ed igl ester.

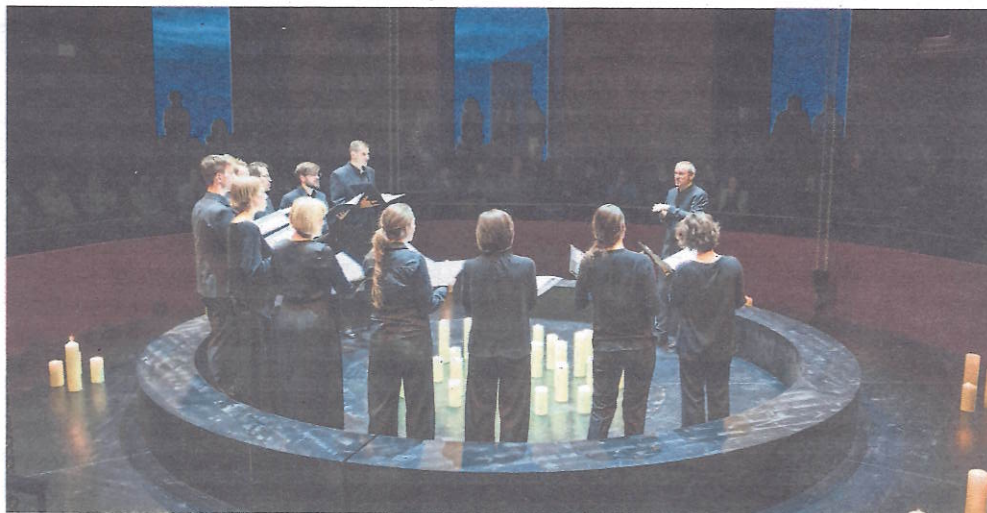
Igl li è fitg adatto agl tema

Ossa ègl bod en onn e mez tgi ella stat sensom igl Gelgia. La tor cotschna. Dasperas la veia. Blers sa dumondan tge tgi chegl duess esser se cò ainten la cuntrada crappousa ed ossa navanada. Blers sa ferman. Vottan saveir duple. Fon fotografias. E per ena part è la tor da Gelgia gio davantada en li, noua tgi els turnan adegna puspe. A vurdar igls saltunzs da renom mundial. A tadlar cant elevo antras interprets professiunals. E la tor è davantada ancunaschainta gliunsch sur igls cunfegns. Las producziuns er.

Tgi la tor è en li fitg spezial e cun en conturn singular per talas preschentaziuns on igls visitaders regulars gio dadei sa laschea persvader. Ella totga er tar l'antierra inscenaziun. E la cuntrada anturn cun igls neivels anturn igls pizs er. E schi l'ora fò en po da sturna, schi è chegl tenor igl gost digl intendant. Tiers chegl nizegia el l'atmosfera speziala tgi rigia la dumang tranter stgeir e cler e la seira tranter cler e stgeir. Chel dè dalla premiera era l'ora tgunsch mengia barva per Giovanni Netzer, gl'era bel'ora.

En chor cun gliout giova

Gio dad onns è Clau Scherrer igl om digl cant tar Origen. Cura tgi vo per cant è el igl om digl rom e chel musicist tgi dovra per interpretar cant da totta sort, ma an spezial la canzung

Ainten chel ambiente tot spezial preschainta igl ensemble vocal dad Origen cugl dirigent Clau Scherrer an ena collecziun da canzungs la malancuneia digls Rumantschs.

rumantscha. El è er igl om tgi ò la habilitad da canoscher las finessas dallas cumposiziuns e digls texts e da lascher preschentar chellas antras las cantadouras ed igls cantadours.

Igl ensemble vocal cun Clau Scherrer n'è betg en ensemble stabel. Ni aint igl domber ni ainten la cumposiziun. Pi grond tar igls concerts da Nadal a Landquart. Pi pitschen tar igls concerts da «Malancuneia» ainten la tor cotschna. Seis donnas e tschintg omens. Angal pacs ins canoscha dad otras producziuns. Blers da nov. Igl ples giovens. Derivond da diversas teras: Svizra, Germania, Austria, Hollanda e Russia. Els tots unescha l'amour per igl cant. Per igls ples en novum da cantar an ena lungatg tgi els mianc cunaschevan. Nundeir dad aver gio canto. Suletamaintg ena cantadoura è rumantscha. Judith Scherrer, la sora digl dirigent.

Canzungs pi viglias, ma er novas

Schi ins discorra da canzungs da malancuneia, alloura ins painsa an amprega lengia ve da canzungs popularas gio pi viglias. Ea, chellas fon er part agl program da concert segl Gelgia. Ma betg angal. Ena part èn er canzungs da cumponists contemporans e da chels tgi vagn anc cunaschia. Represchento fitg bagn è igl cumponist Gion Antoni Derungs. Scu tgi savagn egn tgi ò gio collaboro bod cun Giovanni Netzer ed Origen. Er igls sribents èn ple u manc tots ancunaschaints an tera rumantscha. Digl idiom annò èn las engiadinesas e las sursilvanas represchentas ple u manc madem fermas. I cattagn alloura anc egna an rumantscha da Schons ed

egna an surmiran. La surmirana dereiva da Giovanni Netzer sez «Nina Nana», ena canzung per andurmantar igls unfants. Talas dattigl er fitg bleras an rumantsch. Chella cò è messa an tung da Gion Antoni Derungs, ena fitg bela canzung.

Persvadia aint igl antier

An tot preschainta Clau Scherrer cun igl sies ensemble 21 differentas canzungs. Per part er solisticas u an duet, ma las ples an chor masdo. Ed ins savess alla fegn betg piglier or singulas canzungs u singulas vouchs tgi vesan incanto spezialmaintg. Gl'è igl antier tgi ò persvadia. Las interpretaziuns fegnas giuiond fitg bagn cun la dinamica e dond la duevla atenziun agl cuntign. E gl'èn tras e tras melodias noua tgi ins sainta la malancuneia. E chella n'è betg ena expressiun da sentimaints positivs, da plascheir u da letezza. Malancuneia èn ensatge tgi gravegia e chegl ins sainta ainten las canzungs.

Ensatge lessans tuttegha menziunar spezial dalla preschentaziun da «Malancuneia». E responsabel persiva e George Bompadre, igl responsabel per l'illuminaziun. En om uriund dall'Argentina tgi stat ossa a Riom. Cun grond sentimaint ò el giuia cun la gleich, cun las persungas e cun las candelas. Midond adegna puspe igl ambiente dad ena expressiun freida e prest sterila an ena loma e tgoda. I dat anc occasiun dad eir sen Gelgia e veir e tadlar «Malancuneia»: venderde, igls 15 da favrer, sonda, igls 16 da favrer e dumengia, igls 17 da favrer 2019 mintgamai allas 17.30.